

Методологічний дуалізм в оцінюванні майна і капіталу здебільшого спричинений побудовою бухгалтерської методології на базі компромісу статичної та динамічної балансових теорій. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є застосування в методології бухгалтерського обліку підходу відновної (репродуктивної) вартості при оцінюванні активів. Цей підхід, що притаманний органічній балансовій теорії, дає змогу не лише вирішити проблему методологічного дуалізму, але й забезпечити оберігання капіталу корпорацій від редукації внаслідок дії факторів фізичного і морального зносу. За результатами застосування підходу відновної вартості обґрунтовано доцільність формування на балансах корпорацій спеціального резерву – резерву на моральний (технологічний) знос основного капіталу, за рахунок якого і повинен списуватись моральний знос, що виник.

Запропонований формат бухгалтерського балансу корпорацій постіндустріального типу не лише дає змогу повніше задовольнити інформаційні запити їхніх стейкхолдерів, об'єктивніше відобразити капітал корпорацій та його реальну вартість, але й забезпечити його збереження від редукації внаслідок дії негативних факторів ринкової кон'юнктури чи інноваційно-технологічних тенденцій розвитку економіки.

Список використаних джерел: 1. Пилипенко Л. М. Розвиток концепцій побудови системи публічної звітності корпорацій в умовах постіндустріальної економіки : [монографія] / Л. М. Пилипенко. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 336 с.

УДК 657.6

Т. І. Єфіменко, канд. екон. наук, професор, професор кафедри обліку і аудиту
Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, Україна

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ І ТАКСОНОМІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Ключові слова: економічні ризики, якість фінансової звітності, таксономія фінансової звітності.

Питання ідентифікації бухгалтерських ризиків та управління ними бере витоки з мети фінансової звітності. Інформація «про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень» [1]. Принцип «повного висвітлення» визначає, що «фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі» [1]. Питання впливу якості економічної інформації та зокрема якості фінансової звітності, на якість прийняття рішень заявлено як ключовий чинник у багатьох нормативних документах і Міністерства фінансів України [2], і Ради з Міжнародних стандартів фінансової звітності [3]. А от щодо ризиків викривлення інформації, то чітких ознак для таких не передбачено [4; 5].

Дискусійними питанням залишається визначення межі відповідальності, яка відділяє заходи щодо забезпечення якості бухгалтерського обліку і фінансової звітності, від процесів прийняття «на основі звітності» управлінських рішень та їх подальшої реалізації.

Економічні ризики організацій, що мають за мету діяльності отримати прибуток, науковці [6; 7] пропонують ідентифікувати за видами діяльності. Зокрема: операційні, інвестиційні і фінансові.

Сучасний формат фінансової звітності не містить прямих вказівок на наявні економічних ризиків [8; 9] – це робить її обмеженою і знижує її цінність для прийняття рішень. Один із засобів підвищення достовірності фінансової звітності – це подання відомостей про бухгалтерські ризики за зрозумілою систематизацією. Нова редакція Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 5 жовтня 2017 року, що відповідає Директиві ЄС №2013/34/ЄС від 26 червня 2013 року [10], впроваджує таксономію фінансової звітності, у межах якої систематизуються і подаються в електронному вигляді показники, які підлягають розкриттю. Отже, запроваджується електронне, формалізоване подання звітності, яке, крім іншого, може бути використано для системного подання даних щодо ризиків у систематизова-

ному вигляді, з метою забезпечення високого ступеня прозорості інформації про загрози погіршення фінансового стану і ризику зниження результатів діяльності підприємств.

Нині більшість з авторів, що здійснюють ідентифікацію ризиків бухгалтерського обліку, виходять з пристосування загальновідомих підприємницьких ризиків до чинників, що впливають на якість фінансової звітності, а в подальшому і на якість управлінських рішень. На жаль, поза увагою науковців лишилася ідея, ідентифікувати бухгалтерські ризики за положеннями облікової політики підприємства.

Пропонується таке узагальнення: ризики в бухгалтерському обліку – це ризики вибору методичного підходу до формування облікової інформації. Причина варіативності методик – це різновекторні інтереси користувачів звітності. Показовим у такому разі є наявність одночасно декількох методик визначення фінансового результату [11], тим самим – декількох варіантів розрахунку затрат і вигід щодо використання ресурсів підприємства. Йдеться саме про обставини, коли в окремих нормативних актах (зокрема П(С)БО та НКУ) зміст господарських подій та їх вплив на результат господарської діяльності тлумачиться по-різному, залежно від мети використання інформації.

Усі прояви економічних ризиків і їх наслідків (збитків або вигід) зрештою інтегруються в облікову інформацію і посідають своє місце в бухгалтерській звітності, чинять прямий вплив на фінансовий стан і фінансові результати підприємств. Таксономію облікової інформації для ухвалення управлінських рішень, доцільно впроваджувати саме з метою подання показників економічних ризиків.

Таксономія фінансової звітності спростить ідентифікацію бухгалтерських ризиків. Таксономію слід виконувати на співставленні альтернативних підходів щодо визнання, оцінювання і подання у звітності активів, капіталу, зобов'язань, доходів і витрат підприємств.

Дослідження продовжують публікації автора, присвячені проблемам ідентифікації ризиків, зокрема ризиків бухгалтерського обліку. Суть бухгалтерських ризиків розкрита в контексті загроз втрати достовірності обліку і якості фінансової звітності. Запропоновано закласти мету ідентифікації бухгалтерських ризиків у побудову таксономії фінансової звітності.

Список використаних джерел: 1. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні* [Електронний ресурс] : Закон України : станом на станом на 02.06.2016. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/rada/show/996-14>. 2. *Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»* [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. 3. *Концептуальна основа фінансової звітності* [Електронний ресурс] // IASB. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_009. 4. *Вигівська І. М.* Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємницькими ризиками / І. М. Вигівська, І. Л. Грабчук, О. О. Зеленіна // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* – 2015. – Вип. 1 (31). – С. 70–79. 5. *Левченко М. О.* Генезис та класифікація ризиків у діяльності промислових підприємств / М. О. Левченко // *Вісник Хмельницького національного університету.* – 2009. – № 5, т. 2. – С. 174–178. 6. *Донець Л. І.* Економічні ризики та методи їх вимірювання : [навч. посіб.] / Л. І. Донець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с. 7. *Боримська К. П.* Стандарти управління ризиками в посиленні обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємством [Електронний ресурс] / К. П. Боримська // *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси.* – 2013. – Вип. 10(1). – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2013_10\(1\)_12.pdf](http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2013_10(1)_12.pdf). 8. *Економічні ризики: фінансово-обліково-аналітичний аспекти* : монографія / за ред. д. е. н., проф. З. В. Гуцайлюка. – Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2011. – 200 с. 9. *Вітлінський В. В.* Ризикологія в економіці та підприємництві : монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с. 10. *Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/>. 11. *Городиський М. П.* Концептуальні засади внутрішнього контролю прибутку, орієнтованого на управління ризиками [Електронний ресурс] / М. П. Городиський, І. А. Панченко // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* – 2015. – Вип. 2 (32). – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2015_2\(32\)_12.pdf](http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2015_2(32)_12.pdf).